

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДНУ «ІНСТИТУТ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЗМІСТУ ОСВІТИ»
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

**Всеукраїнська науково-практична конференція
магістрантів і молодих дослідників**

«НАУКОВІ ПОШУКИ МОЛОДІ У ХХІ СТОЛІТТІ»

**АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ РОЗВИТКУ АГРАРНОГО ТА ЗЕМЕЛЬНОГО
ПРАВА: НАЦІОНАЛЬНИЙ І МІЖНАРОДНИЙ ВИМІР**

29 жовтня 2025 року

**Біла Церква
2025**

належного доказового підґрунтя. Для цього необхідні акти обстеження, витяги з реєстрів, фото- та відеофіксація порушення тощо.

У якості шляхів вирішення проблеми варто розглядати подальшу цифровізацію Державного земельного кадастру та реєстрів, що дозволить забезпечити точність та прозорість інформації про правовий статус земель [5]. Необхідним є також посилення повноважень органів місцевого самоврядування у сфері контролю за землекористуванням. Варто вдосконалити процедури фіксації порушень і забезпечити можливість оперативного адміністративного реагування без потреби у тривалих судових процесах. Також доцільно проводити інформаційні кампанії серед населення для підвищення правової свідомості, що може стати профілактикою порушень. Окремо варто звернути увагу на необхідність законодавчих змін, зокрема — щодо посилення адміністративної відповідальності за самовільне зайняття земель [7].

Висновки

Таким чином, самовільне зайняття земельних ділянок є серйозним викликом для правопорядку та ефективного управління земельними ресурсами. Подолати цю проблему можливо лише шляхом комплексного підходу: зміцнення правових механізмів, цифрових інструментів, посилення контролю та активної участі громади. Забезпечення дотримання прав власності на землю є запорукою правової держави та сталого розвитку територій.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Земельний кодекс України від 25.10.2001 № 2768-III.
2. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 07.12.1984 № 8073-X.
3. Закон України «Про державний земельний кадастр» від 07.07.2011 № 3613-VI.
4. Постанова Верховного Суду у справі № 922/1516/20 (щодо звільнення самовільно зайнятої ділянки).
5. Офіційний сайт Державної служби України з питань геодезії, картографії та кадастру — land.gov.ua.
6. Науково-практичний коментар до Земельного кодексу України / За ред. А.М. Мірошниченка. К.: Юрінком Інтер, 2021.
7. Іванова Н.І. Проблеми самовільного зайняття земель в Україні: правовий аспект // Юридичний вісник України. 2023. № 4.

УДК 349.42

ГРОЗА В.С., магістрантка

Науковий керівник – **МЕЛЬНИК В.О.**, канд. юрид. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СУБ'ЄКТІВ АГРОБІЗНЕСУ

У статті розглянуто правові засади регулювання інвестиційної діяльності суб'єктів агробізнесу в Україні. Визначено роль інвестицій у забезпеченні сталого розвитку сільськогосподарського виробництва, модернізації матеріально-технічної бази та підвищенні конкурентоспроможності аграрного сектору. Проаналізовано чинну нормативно-правову базу, зокрема положення Закону України «Про інвестиційну діяльність», Земельного кодексу України, податкового законодавства. Акцентовано увагу на інструментах державної підтримки інвесторів, серед яких пільгове кредитування, податкові стимули, грантові програми та механізми державно-приватного партнерства.

Ключові слова: інвестиції, агробізнес, правове регулювання, інвестори, державна підтримка, сільське господарство.

Інвестиційна діяльність у сільськогосподарській сфері є ключовим фактором підвищення продуктивності аграрного виробництва, модернізації технологій, забезпечення сталого розвитку та інтеграції України до світового економічного простору. Актуальність правового регулювання інвестицій у агробізнесі зумовлена як потребами національної економіки, так і викликами, що стоять перед аграрним сектором у сучасних умовах.

Нормативно-правове забезпечення інвестиційної діяльності в Україні ґрунтується на низці базових актів. Основним є Закон України «Про інвестиційну діяльність» [1], що

визначає правові, економічні та соціальні умови інвестування. Важливу роль відіграють також, Закон «Про режим іноземного інвестування»[2], земельне [3], податкове [5] та банківське законодавство. Ці нормативні акти регламентують як загальні принципи інвестиційної діяльності, так і особливості залучення інвестицій у аграрну сферу.

Специфіка агробізнесу зумовлює необхідність поєднання загальних правил інвестиційної діяльності з нормами земельного та аграрного права. Використання земель сільськогосподарського призначення як основного ресурсу вимагає чіткого правового врегулювання доступу до земельних ділянок, орендних відносин, права власності та запобігання зловживанням. У цьому контексті особливо важливими є положення Земельного кодексу України [3] та реформа ринку землі, яка створює нові умови для інвесторів у сільське господарство [9].

Державна політика у сфері підтримки інвестицій передбачає різні інструменти стимулювання. Серед них – пільгове кредитування, державні програми компенсацій вартості техніки та обладнання, гранти для розвитку тваринництва та садівництва, податкові стимули для інвесторів [6]. Особливу роль відіграє механізм державно-приватного партнерства, що дозволяє об'єднувати ресурси держави та бізнесу для реалізації великих аграрних проєктів. Водночас для залучення іноземних інвесторів важливими є гарантії захисту інвестицій, передбачені законодавством та міжнародними договорами України. [7]

Попри наявність нормативно-правової бази, у практиці інвестування в агробізнес існує низка проблем [5]. Серед них – нестабільність законодавства та часті зміни правил оподаткування, бюрократичні перешкоди під час реєстрації інвестиційних проєктів, обмежений доступ малих та середніх агровиробників до фінансових ресурсів [8]. Окремим фактором є ризики, пов'язані із воєнними діями, що знижують привабливість аграрного сектору для іноземних інвесторів [9]. Недостатній рівень страхування інвестицій також ускладнює реалізацію довгострокових проєктів [10].

Серед перспективних напрямів удосконалення правового регулювання інвестиційної діяльності у сфері агробізнесу варто виділити:

1. гармонізацію українського законодавства з європейськими стандартами у сфері інвестицій та аграрного права [9];
2. запровадження більш гнучких податкових стимулів для аграрних інвесторів [5];
3. розширення механізмів страхування інвестицій, у тому числі за участю держави [10];
4. створення спеціальних інвестиційних зон у сільському господарстві [7];
5. цифровізацію процедур реєстрації та супроводу інвестиційних проєктів;
6. підвищення рівня правового захисту інвесторів і посилення судових механізмів вирішення спорів[5].

Правове регулювання інвестиційної діяльності в агробізнесі повинно поєднувати прозорі та зрозумілі правила гри, державні гарантії та мінімізацію адміністративного тиску. Це дозволить активізувати залучення як вітчизняних, так і іноземних інвестицій, створити сприятливі умови для розвитку фермерських господарств, аграрних підприємств і кооперативів. У довгостроковій перспективі це сприятиме модернізації аграрного виробництва, підвищенню його експортного потенціалу та посиленню економічної безпеки України [8].

Правове регулювання інвестиційної діяльності в аграрному секторі України є ключовим чинником формування сприятливого інвестиційного клімату, забезпечення модернізації сільськогосподарського виробництва та підвищення його конкурентоспроможності. Проведений аналіз засвідчив, що нормативно-правова база охоплює як загальні акти у сфері інвестиційної діяльності, так і спеціальне аграрне, земельне та податкове законодавство, однак її ефективність знижується через нестабільність, складність застосування та наявність правових прогалин.

Державна політика у сфері підтримки інвесторів, що включає пільгове кредитування, гранти, податкові стимули та механізми державно-приватного партнерства, має важливе значення для стимулювання вкладень у сільське господарство. Водночас неврегульованість

питань захисту прав інвесторів, воєнні ризики та обмежений доступ аграрних підприємств до фінансових ресурсів залишаються серйозними викликами.

Таким чином, ефективне правове регулювання інвестиційної діяльності суб'єктів агробізнесу є запорукою сталого розвитку аграрного сектору, його інтеграції у світові економічні процеси та формування позитивного інвестиційного іміджу держави [9].

Отже, удосконалення правового регулювання інвестиційної діяльності суб'єктів агробізнесу повинно ґрунтуватися на гармонізації національного законодавства з європейськими стандартами, створенні дієвих механізмів захисту інвесторів, розширенні можливостей страхування та цифровізації інвестиційних процедур. Реалізація цих заходів дозволить активізувати інвестиційні процеси, підвищити стійкість та ефективність аграрного сектору, сприятиме його інтеграції у світову економіку та зміцненню економічної безпеки України.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Закон України «Про інвестиційну діяльність» від 18 вересня 1991 р. № 1560-ХІІ // Відомості Верховної Ради України. – 1991. – № 47. – Ст. 646.
2. Закон України «Про режим іноземного інвестування» від 19 березня 1996 р. № 93/96-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 19. – Ст. 80.
3. Земельний кодекс України від 25 жовтня 2001 р. № 2768-ІІІ // Відомості Верховної Ради України. – 2002. – № 3–4. – Ст. 27.
4. Податковий кодекс України від 2 грудня 2010 р. № 2755-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2011. – № 13–17. – Ст. 112.
5. Закон України «Про державну підтримку сільського господарства України» від 24 червня 2004 р. № 1877-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2004. – № 49. – Ст. 527.
6. Офіційний сайт Верховної Ради України. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua>
7. Дяченко О.І. Правове регулювання інвестиційної діяльності в аграрному секторі економіки України // Підприємництво, господарство і право. – 2021. – № 5. – С. 38–42.
8. Костенко О.М. Інвестиційна діяльність у сільському господарстві: правові та економічні аспекти // Актуальні проблеми держави і права. – 2020. – Вип. 89. – С. 97–103.

УДК 349.4

КАРМАЗІНА Л.С., магістрантка

Науковий керівник – **НАСТІНА О.І.**, канд.юрид.наук, доцент

Білоцерківський національний аграрний університет

ПРОБЛЕМИ ВИКОРИСТАННЯ ЗЕМЕЛЬ, ЩО ОПИНИЛИСЯ ПІД ТИМЧАСОВОЮ ОКУПАЦІЄЮ

Досліджено правові проблеми використання земель під тимчасовою окупацією. Окреслено виклики, пов'язані з реєстрами, незаконним розпорядженням та екологічною безпекою. Наголошено на потребі законодавчих механізмів для відновлення прав.

Ключові слова: тимчасова окупація, використання земель, земельні відносини, земельні ділянки, відновлення прав.

Тимчасова окупація частини території України породила низку специфічних правових проблем у сфері земельних відносин, що потребують окремого регулювання та координації дій державних органів. Серед ключових викликів – обмеження функціонування реєстрів, невизначеність правового статусу земельних ділянок, ризики незаконного розпорядження майном, а також питання відповідальності за екологічну шкоду і відновлення використання земель після деокупації. Наукові дослідження й практичні огляди підкреслюють багатовимірний характер цих проблем і потребу комплексних законодавчих рішень.

Одними з основних є технічно-реєстраційні проблеми. Державний земельний кадастр та інші електронні сервіси часто недоступні або функціонують з обмеженнями у зонах бойових дій і на тимчасово окупованих територіях, що ускладнює проведення реєстраційних дій, призводить до появи «білих плям» у базах даних та створює передумови для виникнення

Сморода П.О., Сімакова С.І. Проблеми доказування корупційних правопорушень в Україні.....	87
Старікова С.О., Настіна О.І. Самовільне зайняття земельної ділянки: правові наслідки та шляхи вирішення проблеми.....	89
Гроза В.С., Мельник В.О. Правове регулювання інвестиційної діяльності суб'єктів агробізнесу.....	90
Кармазіна Л.С., Настіна О.І. Проблеми використання земель, що опинилися під тимчасовою окупацією.....	92
Когутенко Д.В., Настіна О.І. Право спільної власності на землю: юридичний зміст та практика застосування.....	94
Катаєв Я.Д., Мельник В.О. Правові аспекти здійснення зовнішньоекономічної діяльності суб'єктів агробізнесу України в умовах воєнних викликів.....	95
Нестеренко Н.Є., Настіна О.І. Особливості орендного землекористування під час воєнного стану.....	97
Бойко І.О., Настіна І.О. Судова практика щодо земельних спорів: сучасні тенденції та особливості в умовах дії правового режиму воєнного стану.....	98
Кирилюк Д.В., Настіна О.І. Роль кадастру в системі земельних відносин України.....	100
Мусієць А.А., Настіна О.І. Способи захисту прав на землю під час воєнного стану: законодавство та практика.....	100
Придатченко М.Ю., Настіна О.І. Колективна власність на землю: історичні та сучасні аспекти правового режиму земельної частки (паю).....	102
Фролова К.А., Настіна О.І. Правовий режим земель природоохоронного призначення.....	104
Шаповал Н.О., Обіюх Н.М. Правові питання використання термальних вод в Україні.....	105
Хижняк С.Г., Настіна О.І. Право приватної власності на землю в умовах воєнного стану.....	107
Чередніченко К.А., Мельник В.О. Нетарифне регулювання імпорту сільськогосподарської продукції.....	109
Бойко І.О., Пахомова А.О. Єдиний патент Європейського союзу та його значення для України.....	110
Гамоцький Я.В., Линник Т.В. Колізії в аграрному праві України щодо громадян, іноземців і осіб без громадянства.....	112
Гамоцький Я.В., Малишко І.В. Еволюція міжнародних торговельних угод у ХХІ столітті.....	114
Кармазіна Л.С., Пахомова А.О. Патентне право і принцип свободи конкуренції: межі правомірності використання винаходу.....	115
Костюк Р.М., Пахомова А.О. Патентне право в Україні: вплив законодавства ЄС на національну практику та гармонізацію нормативної бази.....	116
Матвієнко М.О., Пахомова А.О. Порівняльний аналіз ключових проблем аграрного та земельного права.....	117
Панченко О.М., Пахомова А.О. Роль ветеранів у відновленні та розвитку аграрного сектору України.....	119
Придатченко М.Ю., Пахомова А.О. Проблеми патентування медичних препаратів під час воєнного стану.....	120
Сергєєв О.В., Ковальчук І.В. Роль СОТ у врегулюванні міжнародних торговельних спорів: виклики та перспективи для України.....	122
Сергєєв О.В., Настіна О.І. Земельний сервітут: види, правове регулювання та проблеми реалізації.....	123
Сергєєв О.В., Линник Т.В. Колізія між правом на працю та економічними інтересами держави.....	125
Когутенко Д.В., Малишко І.В. Світовий банк і його роль у глобальному розвитку.....	126
Кириченко В.В., Малишко І.В. Особливості державного фінансового контролю у сфері оборонних закупівель в умовах воєнного стану.....	127